

**Β΄
ΕΠΚΑ**

**87ο Δημοτικό
Σχολείο
Διαπολιτισμικής
Εκπαίδευσης
Αθηνών**

**Ζωντανεύοντας
τους μύθους: η
ζωφόρος του ναού
του Ποσειδώνα στο
Σούνιο και οι άθλοι
του Θησέα**

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 87^ο Δημοτικό Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αθηνών

Τάξη / Τμήμα: Ε΄ και ΣΤ΄ Τάξη

Αριθμός μαθητών: 16

Αριθμός παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 16

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία, Βουλγαρία, Ελλάδα (μεταξύ των οποίων Τουρκόφωνοι από περιοχή Θράκης), Πολωνία, Ιράκ και Βενεζουέλα.

Σύντομη περιγραφή του προφίλ της τάξης και της κατάστασης που διαμορφώνεται: Η τάξη φιλοξενεί λίγους Έλληνες μαθητές και αρκετούς τουρκόφωνους Έλληνες που προέρχονται από την Κομοτηνή και την Ξάνθη και μένουν στη γειτονιά. Επίσης, υπάρχουν μαθητές που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα από αλλοδαπούς γονείς, μαθητές που έχουν γεννηθεί από μεικτούς γάμους, αλλοδαποί μαθητές που έχουν έρθει στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, μαθητές Ρομά από την Αλβανία και τη Βουλγαρία. Δεν υπάρχουν ιδιαίτερες αντιπαλότητες μεταξύ των μαθητών. Τέλος, οι τάξεις λειτουργούν σε επίπεδα.

Ονόματα εκπαιδευτικών: Φανή Λαζαράκη, Αποστόλης Παναγιώτου.

Φορέας: Β΄ ΕΠΚΑ

Εκθέματα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης: Ζωφόρος ναού Ποσειδώνα στο Σούνιο στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λαυρίου (Κενταυρομαχία, Γιγαντομαχία, άθλοι Θησέα), Ναός του Ποσειδώνα στο Σούνιο, Αρχαίο Θέατρο Λαυρίου-Θορικός.

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα: Ο άνθρωπος ταξιδεύοντας έρχεται σε επαφή με διαφορετικές κουλτούρες, διαφορετικές γλώσσες, διαφορετικές θρησκείες. Έρχεται όμως περισσότερο σε επαφή με την εσωτερικότητα του. Η μετακίνηση για λόγους επιβίωσης από έναν πόλεμο ή για οικονομικούς και επαγγελματικούς λόγους ωθεί τους μαθητές να προσδώσουν ένα προσωπικό νόημα στο ταξίδι του Θησέα.

Ονόματα εκπροσώπων του μουσείου: Ελένη Ασημάκου, Δήμητρα Κάη, Μαρία Μέξη-αρχαιολόγοι, Ιωάννα Βλάχου-μουσειακή ζωγράφος.

Σκοπός-Στόχοι

Σκοπός ήταν η προσέγγιση του ελληνικού πολιτισμού και της αρχαίας ιστορίας της Αττικής με αφετηρία το Ιερό του Ποσειδώνα στο Σούνιο και

χρησιμοποιώντας ως «εργαλείο» τον μύθο που μπορούσαν να χειριστούν με εύκολο και ευχάριστο τρόπο οι μαθητές της Ε΄ και ΣΤ΄ Τάξης Δημοτικού.

Στόχοι

Γνωστικοί

Οι μαθητές και οι μαθήτριες να:

- μελετήσουν τους άθλους του Θησέα
- αναγνωρίσουν αρχιτεκτονικούς ρυθμούς αρχαιοελληνικών ναών
- αναγνωρίσουν τα αρχιτεκτονικά μέρη του ναού του Ποσειδώνα
- διερευνήσουν μια εκδοχή της ονοματοδοσίας του Αιγαίου Πελάγους
- εξοικειωθούν με τους γεωγραφικούς όρους (π.χ. ακρωτήριο, ακτογραμμή κ.ά.)
- εξασκήσουν τον προφορικό και γραπτό λόγο
- καλλιεργήσουν τον ψηφιακό γραμματισμό
- καλλιεργήσουν τον οπτικοακουστικό γραμματισμό.

Δεξιότητων

Οι μαθητές και οι μαθήτριες να:

- σχεδιάσουν και να πραγματοποιήσουν έρευνα
- διατυπώσουν υποθέσεις
- επιβεβαιώσουν ή απορρίψουν υποθέσεις
- αναζητήσουν πληροφορίες από πολλαπλές πηγές
- κατανοήσουν και περιγράψουν γεγονότα
- ασκήσουν την παρατηρητικότητά τους
- συνεργαστούν σε ομάδες
- αναπτύξουν κοινωνικές και οργανωτικές δεξιότητες
- έλθουν σε επαφή και αποκτήσουν εμπειρίες από τη συνεργασία με επαγγελματίες εκτός σχολικού περιβάλλοντος.

Συναισθηματικοί

Οι μαθητές και οι μαθήτριες να:

- εκφράζονται δημιουργικά και να επικοινωνούν μέσα από το λόγο και τις τέχνες
- σέβονται τη διαφορετικότητα.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Το πρόγραμμα συνδυάστηκε με το διεθνές πρόγραμμα «WE CARE» και «Δράμα στην Εκπαίδευση» που πραγματοποιείται φέτος στο σχολείο. Για την υλοποίησή του αξιοποιήθηκε ο χρόνος της Ευέλικτης Ζώνης.

Δράσεις

Παρακολούθηση ημερίδας

«Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» στην Αθήνα (11 Ιανουαρίου 2014, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο).

Επικοινωνία με φορείς του Μουσείου

Τηλεφωνική και ηλεκτρονική επικοινωνία με τις αρχαιολόγους και τη ζωγράφο του μουσείου. Από τα τρία μυθικά επεισόδια που απεικονίζονται στη ζωφόρο του ναού του Ποσειδώνα στο Σούνιο επιλέχθηκαν οι άθλοι του Θησέα, που συνδέονται τόσο με τον αρχαιολογικό χώρο του Σουνίου, όσο και με την ιστορία της Αθήνας και ειδικά τη γέννηση της αρχαίας πόλης – κράτους.

Πριν την επίσκεψη

Μελέτη της θέσης του Ναού

- Συζήτηση- αφόρμηση και σύνδεση με τη διδακτέα ύλη των τάξεων.
- Χρησιμοποιήθηκαν χάρτες και ανάλογο υλικό που βρέθηκε στο διαδίκτυο.
- Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες έκαναν και μόνα τους διαδικτυακή έρευνα.
- Παραγωγή γραπτών κειμένων από τα παιδιά βασισμένα σε αυτά που βρήκαν και συζητήθηκαν.

Μελέτη της αρχιτεκτονικής του Ναού

- Συζήτηση- αφόρμηση και σύνδεση με τη διδακτέα ύλη των τάξεων.
- Χρησιμοποιήθηκε υλικό που βρέθηκε έπειτα από έρευνα στο διαδίκτυο.
- Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες έκαναν και μόνα τους διαδικτυακή έρευνα.

Μελέτη των άθλων του Θησέα

- Ανάγνωση βιβλίων με θέμα τον Θησέα μέσα στην τάξη, διάλογος και διατύπωση απόψεων για τους άθλους του Θησέα.
- Παρακολούθηση ταινίας animation σχετικής με τους άθλους του Θησέα.

Παρουσίαση προγράμματος στο σχολείο

Επίσκεψη των αρχαιολόγων στο σχολείο στις 31/3/2014 και ευαισθητοποίηση μαθητών με τη βοήθεια οπτικοακουστικού υλικού. Τα θέματα που παρουσιάστηκαν ήταν σχετικά με τους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς των αρχαιοελληνικών ναών, τα αρχιτεκτονικά μέρη του ναού του Ποσειδώνα στο Σούνιο και τη γεωστρατηγική θέση του ακρωτηρίου του Σουνίου.

Συγκεκριμένα, παρουσιάστηκε από τις αρχαιολόγους της Β' ΕΠΚΑ στους μαθητές, μέσω προβολής διαφανειών, ο αρχαιολογικός χώρος του Σουνίου και ο

ναός του Ποσειδώνα ενταγμένα σε ένα ευρύτερο χωροχρονικό και ιστορικό πλαίσιο, καθώς επίσης και τα αρχιτεκτονικά στοιχεία του ναού του Ποσειδώνα, με έμφαση κυρίως στη ζωφόρο του, όπου απεικονίζονται τα μυθολογικά θέματα. Η παρουσίαση επικεντρώθηκε στους άθλους του Θησέα και στη σημασία του μυθικού αυτού ήρωα για την ιστορία της αρχαίας Αθήνας και είχε ως στόχο την γνωριμία των μαθητών με τον αρχαιολογικό χώρο, το μνημείο, τα αρχαία αντικείμενα, και την κατανόηση της αλληλεπίδρασής τους με την αρχαία ιστορία, την αρχαία τέχνη και σκέψη. Έγινε, επίσης, προετοιμασία των μαθητών στο σχολείο για το τρίτο μέρος της δράσης, όπου οι ίδιοι με τη μορφή θεατρικού θα ξαναζωντάνευαν τους άθλους του Θησέα. Έγινε η διανομή των ρόλων στους μαθητές με τη βοήθεια των δασκάλων τους και τους δόθηκε το πλαίσιο της αφήγησης που θα συνόδευε το δικό τους «παίξιμο».

Επίσκεψη στο Ναό του Ποσειδώνα στο Σούνιο, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λαυρίου και στο Αρχαίο Θέατρο Λαυρίου στον Θορικό, πραγματοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος.

Πραγματοποιήθηκε επίσκεψη των μαθητών στις 3/4/2014 στον αρχαιολογικό χώρο του Σουνίου και σύντομη ξενάγησή τους. Ακολούθησε εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λαυρίου με επίκεντρο τη ζωφόρο του ναού του Ποσειδώνα σε σχέση με τους άθλους του Θησέα. Οι μαθητές συμμετείχαν σε ένα «κυνήγι θησαυρού» μέσα στο Μουσείο: αναζήτησαν επιλεγμένα εκθέματα τα οποία παρέπεμπαν στο θεό Ποσειδώνα, το ναό του στο Σούνιο, τη θεματολογία της ζωφόρου του ναού και τη σύνδεση όλων αυτών με τους άθλους του Θησέα. Ταυτόχρονα με το «παιχνίδι» αυτό, γινόταν διαρκώς συζήτηση με τα παιδιά προκειμένου να προσεγγίσουν αναλυτικά τις παραπάνω ενότητες χρησιμοποιώντας και όσα κουβαλούν μαζί τους ως «αποσκευές» από τους δικούς τους πολιτισμούς. Κατόπιν, τα παιδιά δημιούργησαν ένα πάζλ από τμήματα της ζωφόρου, όπως αυτά εκτίθενται στο Μουσείο του Λαυρίου.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λαυρίου

Δημιουργία πάζλ από τμήματα της ζωφόρου του ναού του Ποσειδώνα

Με την επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο και την εκπαιδευτική δράση στο μουσείο έγινε προσπάθεια να εξοικειωθούν οι μαθητές με το γνωστικό αντικείμενο και τις κοινωνικές και ιστορικές διαστάσεις του σε βαθμό που θα τους δημιουργήσει νέες σκέψεις και συναισθήματα, τα οποία θα μπορέσουν να εκφράσουν στο τρίτο διαδραστικό - εικαστικό μέρος της δράσης.

Η τρίτη δράση έλαβε χώρα στον αρχαιολογικό χώρο του αρχαίου θεάτρου του Θορικού. Τα παιδιά γνώρισαν αρχικά το χώρο, την ιστορία του και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, καθώς και τη σημασία του θεάτρου για κάθε αρχαία ελληνική πόλη, ως χώρου συνάθροισης και έκφρασης μέσω της δραματικής τέχνης της ανθρώπινης σκέψης και ψυχής. Στη συνέχεια, τα παιδιά έγιναν και αυτά ηθοποιοί προσπαθώντας να ξαναζωντανέψουν τους αρχαίους μύθους.

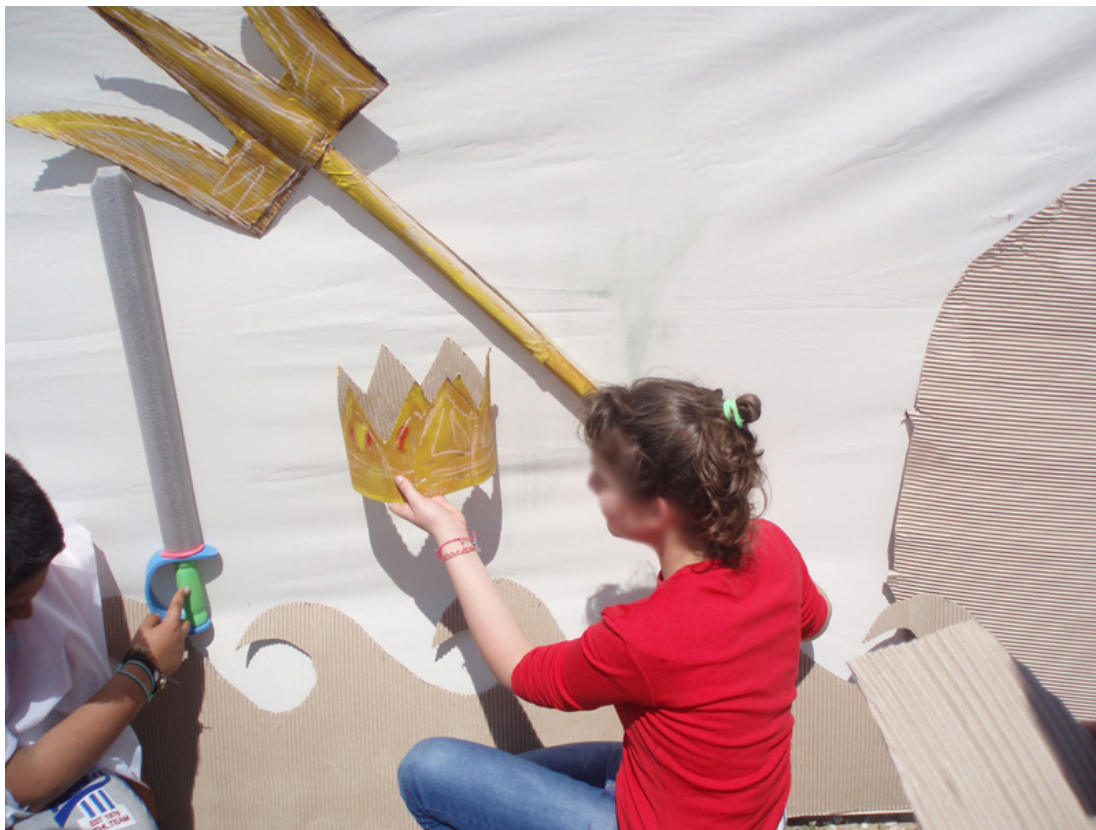
Το κυρίως σκηνικό του εικαστικού τμήματος της δράσης, η σύλληψη και η εκτέλεση του οποίου ανήκει στη μουσειακή ζωγράφο, αποτελείται από ένα καλά τεντωμένο, ημιδιάφανο, λευκό ύφασμα προσαρμοσμένο πάνω σε ξύλινο σκελετό, μιμούμενο την πρόσοψη του αετώματος του ναού του Ποσειδώνα στο Σούνιο, διαστάσεων 3,50 x 1,70 μέτρα, με επίσης ξύλινα ανοιγόμενα πλαϊνά στηρίγματα.

Το σκηνικό που στήθηκε στην ορχήστρα του αρχαίου θεάτρου του Θορικού

Με την τεχνική του θεάτρου σκιών, ο φυσικός φωτισμός, ή ο φορητός τεχνητός που είχε προβλεφθεί σε περίπτωση συννεφιάς, έδωσε τη δυνατότητα στα παιδιά να ζωντανέψουν με τις σκιές τους άθλους του Θησέα. Στις σκηνές αυτές, τα παιδιά ντυμένα με αυτοσχέδιες στολές χρησιμοποίησαν, επίσης από πριν προετοιμασμένα, δισδιάστατα ζωγραφισμένα σκηνικά από χαρτόνι, και συγκεκριμένα θάλασσα, βράχο, δέντρα, χελώνα, τρίαινα, ρόπαλο, κρεβάτι του Προκρούστη και ταύρο, που «γράφουν» στο ύφασμα με τη σκιά τους.

Χρήση δισδιάστατων σκηνικών από χαρτόνι: η τρίαινα του Ποσειδώνα

Το σκηνικό ζωφόρος-αέτωμα στήθηκε στην ορχήστρα του αρχαίου θεάτρου, σε αντικριστή, κατά το δυνατόν, με τις κερκίδες θέση, ώστε το φως του ήλιου να έρχεται από πίσω και να μπορούν να προβληθούν οι σκιές στο ύφασμα. Τα παιδιά κινούνταν ελεύθερα πίσω από τη ζωφόρο αναπαριστώντας επεισόδια από τη ζωή του Θησέα ανά σκηνές (γέννηση Θησέα, άθλοι έως την άφιξη του στην Αθήνα, συνάντηση με τον Αιγέα, νίκη του επί του Μινώταυρου, γυρισμός στην Αθήνα και στέψη του ως βασιλιά της Αθήνας μετά τον χαμό του Αιγέα από το βράχο του Σουνίου), ακολουθώντας, και με τη συνδρομή της ζωγράφου, την αφήγηση αυτών από τις δύο αρχαιολόγους. Οι επιμέρους σκηνές με παράλληλη αφήγηση από τις αρχαιολόγους, η οποία βασίστηκε σε κείμενο που συντάχθηκε ειδικά για αυτό το σκοπό, κινηματογραφήθηκαν με ερασιτεχνική βιντεοκάμερα προκειμένου στη συνέχεια να ενωθούν ψηφιακά και να αποτελέσουν μία μικρή ταινία.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναπαριστούν σκηνές από τη ζωή του Θησέα

Οι συντελεστές της δράσης

Αξιολόγηση

Η επαφή με τις αρχαιολόγους και με την εικαστικό μόνο θετικά είχε να προσδώσει τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στους μαθητές. Η συνεργασία μας ήταν επικοινωνιακή και παραγωγική. Οι μαθητές συμμετείχαν στο σύνολό τους στις δραστηριότητες του προγράμματος, ήρθαν σε επαφή με επαγγελματίες εκτός σχολείου και εξάσκησαν επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες.

Αρνητικά στοιχεία δεν υπήρξαν στο πρόγραμμα και οι μόνες δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε ήταν στον συντονισμό των ημερομηνιών.